T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 54
KARAR NO : 2017 / 206
KARAR TR : 10.4.2017

ÖZET: İdarece, akarsu yatağının genişletilmesi çalışmaları kapsamında davacıların taşınmaz-larına müdahale edilerek, taşınmazın ikiye bölünmesi ve üstünde bulunan söğüt ağaçlarının da kesilmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümlerine göre ADLİ YARGI yerince çözümlenmesi gerektiği hk.

-
-

K A R A R

Davacılar : 1-Ö. G.
2-Ö. O.
3-E. A.
4-K.G.
5-H.G.
Vekilleri : Av. A.Y., Av. L.B.
Davalı : Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. H.S.

O L A Y : Davacılar vekili, müvekkillerinin hissedar olduğu Aksaray İli, Gülağaç İlçesi, Çelenkyer Mevkii, 2009 parsel sayılı taşınmazın sınırındaki akarsu havzasında, davalı idare tarafından; taşınmazla ilgili kamulaştırma işlemi yapılmadan, müvekkillerinin izin ve muvafakati olmadan, akarsu yatağının taşınmaz içinden geçirilmesi için ıslah çalışması başlatıldığını; taşınmaz üzerinde müvekkillerine ait çok sayıda söğüt ağacı bulunduğunu, kanal çalışması sırasında davalı idare tarafından taşınmazın ikiye bölünerek, akarsu yatağının geçeceği bölgeye denk gelen söğüt ağaçlarının bir kısmının iş makineleri ile kesildiğini, bir kısmının ise kökleri ile birlikte söküldüğünü; müvekkillerinin müdahalesi sonucu, taşınmazdaki çalışmanın davalı idare tarafından geçici olarak durdurulduğunu; müvekkillerinin taşınmazına ve taşınmaz içerisinde bulunan ağaçlara verilen zarar ile ilgili olarak, Aksaray 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/54 D. İş sayılı dosyasından tespit yapıldığını; yapılan tespitte Mahkemenin harici gözleminde "müvekkillere ait söğüt ağaçlarının bir kısmının sökülerek bir kısmının ise kırılarak kaldırıldığını"n tespit tutanağına yazıldığını, tespit dosyasında alınan bilirkişi raporunda, toplam 233 söğüt ağacına zarar verildiğinin tespit edildiğini; bilirkişi raporunun aleyhe olan kısımlarını kabul etmediklerini; yeniden tazminat hesabı ile ilgili olarak bilirkişi incelemesi yapılmasını istediklerini; tüm bu nedenlerle müvekkillere ait taşınmaza ve taşınmaz üzerinde bulunan ağaçlara verilen zararın tazmini için işbu davayı açmak zaruretinin doğduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 500-TL maddi tazminatın 17.09.2015 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle 12.10.2015 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

AKSARAY 2.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 11.2.2016 gün ve E:2015/404, K: 2016/56 sayı ile, "(…) Tüm dosya kapsamından davanın, meydana gelen zarar nedeniyle maddi tazminat davası olduğu anlaşılmaktadır. Dava dilekçesi, cevap dilekçesi, Aksaray 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/54 D.İş sayılı dosyası, tapu kayıtları ile dosya kapsamında bulunan tüm bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; davacıların, hissedarı oldukları dava konusu Aksaray ili, Gülağaç ilçesi, Çelenkyer Mevkii 2009 parsel sayılı taşınmazın sınırındaki akarsu havzasında davalı idare tarafından ıslah çalışması yapılması nedeniyle taşınmazlarına ve taşınmaz içerisinde bulunan ağaçlara Aksaray 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/54 D.İş sayılı dosyasından bilirkişi raporu ile tespit olunan zararların tazminini talep ettikleri görülmüştür. Bilindiği üzere idare hukukunda; kamu hizmeti yürüten bir idare tarafından gerçekleştirilen kamu hizmetinin kötü ifa edilmesi, kamu hizmetinin geç ifa edilmesi veya kamu hizmetinin hiç ifa edilmemesi nedenlerinden dolayı söz konusu kamu hizmeti nedeniyle zarara uğradıklarını ve haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer tarafından kamu hizmetinden doğduğu iddia edilen zararların tazmini talebiyle ilgili idare aleyhine hizmet kusurundan dolayı idari yargıda tam yargı davası ikame edilmelidir. Mevcut davamızda dava dilekçesi ve içeriğinden; davacının idare tarafından yürütülen kamu hizmetinin kötü ifa edilmesinden dolayı uğramış olduğunu iddia ettiği zararlarının karşılanmasını talep ettiği anlaşılmaktadır. Kaldı ki dava dilekçesinin açıklamalar başlıklı kısmında "davalı kurumun haksız ve kusurlu eylemi neticesinde zarara uğranıldığından" bahsedilerek idarenin kusur sorumluluğuna dayalı olarak işbu davanın ikame edildiği anlaşılmıştır. Açıklanan bu nedenlerle görülmekte olan davada 2577 Sayılı Yasanın 2/1-b maddesi gereğince idari yargı mercileri görevli olduğundan; davanın 6100 Sayılı Yasanın 114/1-b maddesi gereğince dava şartı yokluğundan görev yönünden usulden reddine dair karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere:

1-Davanın HMK 114 gereği dava şartı yokluğundan görev yönünden usulden REDDİNE…" karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 4.Hukuk Dairesince, 11.5.2016 gün ve E:2016/3961, K:2016/6531 sayı ile, vekalet ücreti yönünden düzeltilerek onanan karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AKSARAY İDARE MAHKEMESİ; 25.3.2016 gün ve E: 2016/385, K:2016/519 sayı ile, "(…) 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1. maddesinde; bu Kanunun; kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzelkişilerince kamulaştırılmasında yapılacak işlemleri, kamulaştırma bedelinin hesaplanmasını, taşınmaz malın ve irtifak hakkının idare adına tescilini, kullanılmayan taşınmaz malın geri alınmasını, idareler arasında taşınmaz malların devir işlemlerini, karşılıklı hak ve yükümlülükler ile bunlara dayalı uyuşmazlıkların çözüm usul ve yöntemlerini düzenlediği belirtilmiş, devam eden maddelerinde kamulaştırma usul ve esaslarına ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

İdari usul ve esaslar dışında idarece bir ayni hakka müdahalede bulunulması, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atılması halinde meydana gelen zararın tazmini davalarının, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre Adli Yargı yerinde çözümleneceği yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; davacıların maliki olduğu uyuşmazlık konusu taşınmaza davalı idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi tesis edilmeksizin fiilen el atılarak taşınmazın ikiye bölündüğü ve üstünde bulunan söğüt ağaçlarının da kesildiği, bakılmakta olan davanın da söz konusu müdahale nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi zarara karşılık olarak 500-TL tazminata yasal faizi ile birlikte hükmedilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; idarenin kamulaştırma işlemi gerçekleştirmeden uyuşmazlığa konu taşınmaza fiilen el atmasının İdare Hukukunun konusuna giren "idari eylem" veya "idari işlem" olarak kabulü mümkün olmadığından; idarenin, açık ve ağır biçimde hukukilikten yoksun olan ve bu haliyle "haksız fiil" olarak kabul edilebilecek uygulaması nedeniyle açılan davanın görüm ve çözümü, Adli Yargı'nın görev alanına girmektedir.

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin (l/a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine…" karar vermiş, itiraz edilmesi üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi, 2.İdari Dava Dairesince, 15.11.2016 gün ve E:2016/90, K:2016/175 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Birgül KURT, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 10.4.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Aksaray İli, Gülağaç İlçesi, Çelenkyer Mevkii, 2009 parsel sayılı taşınmazın hissedarı olan davacılar tarafından, davalı idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmaksızın akarsu yatağının genişletilmesi çalışmaları kapsamında taşınmazlarına müdahale edilerek, taşınmazın ikiye bölünmesi ve üstünde bulunan söğüt ağaçlarının da kesilmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi zarara karşılık olarak 500-TL tazminata yasal faizi ile birlikte hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır. Nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bendde anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur" denilmektedir.

Davacıların istemi, adlarına kayıtlı 2009 parsel sayılı taşınmaza, akarsu yatağının genişletilmesi çalışmaları kapsamında müdahale edilerek, taşınmazın ikiye bölünmesi ve üstünde bulunan söğüt ağaçlarının da kesilmesi nedeniyle oluştuğu öne sürülen zararın tazminine ilişkindir.

Konuya ilişkin olarak davalı İdarece verilen cevap dilekçesinde; davacı tarafın iddia ettiği olayın Gülağaç Belediye Başkanlığının kusur ve ihmalinden kaynaklandığı; bahsi geçen iş kapsamında İdarelerinin makina ve araçları ile herhangi bir çalışma yapılmadığı; Akarsu ve Dere Yataklarının Islahı Konulu 2010/5 27499 sayılı Başbakanlık Genelgesinin 9. maddesi gereğince anılan Belediyeye yazı yazıldığı; Genelge gereğince, Bölge Müdürlüklerince taşkın koruma ıslah çalışmalarında, kamulaştırma işlemi yapılamadığını, iş kapsamında güzergah üzerinde bulunan şahıs arazilerinin kamulaştırmasının yapılması için Gülağaç Belediye Başkanlığı ile yapılan görüşmeler neticesinde; şahıs arazilerinin Gülağaç Belediyesince kamulaştırılacağının kararlaştırıldığı, yüklenici firmayla söz konusu alanda muvafakat alma ve kamulaştırma işlemlerinin devam ettiği; bu sebeple idarelerinin herhangi bir kamulaştırma işlemi yapmadığı gibi, elinde herhangi bir kamulaştırma haritasının da bulunmadığı; Başbakanlık Genelgesinde de açıkça görüleceği üzere; yer teslimini gerçekleştirecek ve kamulaştırma işlemlerini yapacak olan idarenin Gülağaç Belediye Başkanlığı olduğu, zaten Yüklenici firmanın Gülağaç Belediyesi ile yapmış olduğu ikili görüşmeler neticesinde, Belediye Başkanlığının güzergahta çalışabileceğini belirtmesi üzerine, yüklenici firmanın hafta sonu İdarelerine bilgi vermeden dere yatağında temizlik çalışmalarına başlamış olduğunun hafta içinde yaptıkları kontrolde tespit edildiği; güzergahın kamulaştırılması gerektiren alanlarının Gülağaç Belediyesince teslim edilmemiş olması nedeniyle, davacıların taşınmazlarında yapılan çalışmaların durdurulduğu; doğduğu ileri sürülen maddi zararlarla idarelerinin faaliyetleri arasında uygun illiyet bağı bulunmadığı; idarelerinin kusursuz sorumluluk dahil, hiçbir şekilde sorumlu tutulmasının mümkün olmadığı savunulmuştur.

Olayda, davacıların hissedarı/maliki olduğu uyuşmazlık konusu taşınmaza davalı idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi tesis edilmeksizin fiilen el atılarak taşınmazın ikiye bölündüğü ve üstünde bulunan söğüt ağaçlarının da kesildiği iddia edilerek, söz konusu müdahale nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle dava açıldığı; dava dosyalarında, yapılan iş sırasında davacılardan izin alındığına, tapuda herhangi bir irtifak hakkı tesis edildiğine, davacılara bir ödeme yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığı görülmüştür.

Bu durumda, idarenin davacılara ait taşınmaza kamulaştırmasız el attığı iddiasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi gerekeceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığa konu edilen davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Aksaray 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 11.2.2016 gün ve E:2015/404, K:2016/56 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Aksaray 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 11.2.2016 gün ve E:2015/404, K:2016/56 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 10.4.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Birgül	Mehmet	Yüksel
KURT	AKBULUT	DOĞAN